

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenšed nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

HSS odločno za politiko narodnega sporazuma.

SEJE HSS SE UDELEŽILO 47 POSLANCEV. — VSI ODLOČNO ZA ST. RADIČA.
— RADIČEV GOVOR. — RADIČ DOPUŠČA MOŽNOST, DA STOPI HSS V
VLADO BREZ NJEGA. — RESOLUCIJA.

Zagreb, 23. aprila. Včeraj dopoldne se je v Zagrebu vršila seja Hrvatskega seljaškega kluba, ki so jo vsi politični krogi pričakovali z velikim zanimanjem. Za predsinočnjim je prispel večji del poslancev Hrvatskega seljaškega kluba v Zagreb.

Sejo, ki se je začela ob 9., je otvoril predsednik kluba Karlo Kovačević. Ugotovilo se je, da je prisotnih 47 poslancev. Štirje so se pisмено opravičili, a hkrati izjavili, da vnaprej odobravajo vse sklepe večine. To so bili poslanci: dr. Kralj, Pasariček, Znidarič in Čizmaković. Od onih poslancev, za katere je dr. Nikić izjavil, da so se pridružili njemu, so bili navzoči: Hrapić, Kraljić in Zimer.

Ko je predsednik otvoril sejo, je dal takoj besedo Stjepanu Radiću, da poda poročilo o političnem položaju. Radić je bil od vseh navzočih poslancev burno pozdravljen. Predno je, začel govoriti o politični situaciji, je sporočil, da je dal dr. Maček glede na časopisne vesti o nekih njegovih intervencijah, pisмено izjavo, v kateri zahteva, da naj se sestavi komisija, ki bo preučila njegovo delovanje za stranko in za javnost. Dotlej pa on ne bo sodeloval pri delu stranke. Prav tako je dr. Josip Košutić, bivši šef kabineta St. Radića, poslal vodstvu stranke pismo, v katerem trdi, da ni resnično pismo, ki naj bi ga bil, kakor so javili časopisi, dr. Pečar pisal njemu. Tudi on ne bo sodeloval pri stranki, dokler se ta stvar ne razčisti.

»Ta njun korak je pravilen,« je rekel St. Radić, »ker ne more nihče ostati v stranki, dokler leži na njem kakršnisi bodi sum. Hrvatska seljaška stranka ne trpi nobenih zarot in konspiracij, ne za to, ker bi se tega bala, temveč, ker je to protidemokratsko.«

Radić je nato prešel na opisovanje zadnjih dogodkov, pričenši s prvo krizo, pri kateri je pal Pašić in nadaljujoč s sestavo druge vlade g. Uzunovića.

Uzunović je po Radićevem govoru v Pakracu postavil zahtevo, da se Radić umakne iz vlade, ker da zahteva vseh 13 radikalnih ministrov.

Govorec o disidentih HSS je Radić izrazil svoje prepričanje, da oni niso šli v vlado zato, ker bi jih bil morda kdo podkupil, temveč iz bojazni, da ne bi hrvatski narod prišel nazaj v tisto stanje, v katerem je bil ob času »obznanek«. To je njegovo globoko prepričanje za vse disidente, posebej pač ne more biti nihče na vladi razen radikalne stranke in HSS. Vsaka druga kombinacija je izključena, ker brez te vlade ni vlade sporazuma.

uma. Vlada narodnega sporazuma je že pokazala, da edino ona more donášati zakone in delati v parlamentu. Ta sporazum ni nikaka zvižaka ali taktika.

Opozicija je pokazala, da je za njo politika sporazuma fraza. Za njo pomeni to le, da bi tudi ona morala priti na vladu. Z radikali se da stvarno delati, ne sicer vedno tako, kakor mi hočemo, a tudi ne vedno samo tako, kakor hočejo oni. Za delo je potrebno, da poznamo ljudi in razmere. V našem klubu so ljudje iz vseh krajev.

Kriza, ki je sedaj nastala, ni nastala iz vzrokov, ki se navajajo. To je bila le preizkušnja, da se vidi, če gre tudi brez Radića. Rekel sem že in pravim tudi sedaj, da gre. Toda to sme biti le s privoljenjem kluba. Rekel sem, da se nameravam umakniti. Toda treba je postopati pri tem na pošten in dostojen način. Nihče ne sme biti vržen iz vlade. Napovedi ministrov ne bi smelo biti.

Vj imate zaupanje v vodstvo, ki mora imeti proste roke. Položaj se lahko vsak čas izpremeni. Klub pa se ne more vedno sklicati. Včasih je treba hitro kaj skleniti. Tu ima prednost tisti, ki hitro misli.

Vprašali so me, kaj bo sedaj. Rekel sem, da bo to, kar je bilo vedno v naši stranki: sloga v stranki in sloga v klubu.

Jaz verujem v pravičnost. V vsem svojem političnem delu sem se uveril, da obstoje zakoni pravičnosti, kakor obstoje zakoni mehanike in matematike. Tisti, ki vede in hote greši, ki vara in »pljačka«, ne more nikoli zmagati. Zato popolnoma zaupam v našo stvar. Naša stvar je poštena in iskrena in pošteno je tisto, kar mislimo z radikali. Naj bodo vsi Srbi radikali, tudi Hrvati so lahko radikali, kateri so tega prepričanja. Ne sme pa biti državnega pritiska in strahovanja.

Govor g. Radića je bil navdušeno pozdravljen. Na koncu je Radić izjavil, da bo odšel s seje, da bodo lahko svobodno razpravljali. Toda vsi poslanci so zahtevali, naj Radić ostane pri sebi, ker če ima kdo kaj povedati, naj pove možato in odkrito, da se lahko o stvari razpravlja v klubu. G. Radić se je zato vrnil na sejo. Razprava se je nadaljevala.

Prečitala se je resolucija, ki je bila po kratki razpravi malo spremenjena in sprejeta. Nato se je odposlala kralju pozdravna brzojavka.

Po seji je Radić sprejel novinarje, predsednike vseh organizacij in ugledne svoje pristaše ter jim opisal situacijo.

Resolucija hrv. seljaškega kluba

se glasi:

Neomajno stojimo na veliki črti narodnega sporazuma, ki je bil določen z aktom od 14. julija 1925 in smatramo, da je ta narodni sporazum najtrdnjši temelj narodne in državne politike.

Smatramo za absolutno potrebno in mogoče, da deluje Narodna skupščina redno hitro in uspešno in da da narodu še pred velikimi počitnicami vse one zakone, ki so predvideni v omenjenem aktu o narodnem sporazumu, zlasti pa zakon o izenačenju davkov in o občinski samoupravi.

Smatramo za absolutno potrebno in mogoče, da se s premišljenim delom resnične vlade narodnega sporazuma uveljavlja uspešno in sistematično štedenje

tudi v okviru današnjega državnega proračuna, da pa se novi državni proračun zmanjša in tako uredi, da se more narodno gospodarstvo in prosveta nemoteno in svobodno razvijati.

Smatramo za absolutno potrebno, da se znane interpelacije o korupciji razpravljajo v parlamentu in vsestransko, stvarno in objektivno in da sprejme skupščina tak dnevni red in izglasuje tak sklep, ki bo zajamčil praktičen in uspešen način za pobijanje korupcije, pa naj ta pride s katerekoli strani.

Videč neomajano in celo okrepljene edinstvo HSS tako v politiki narodnega sporazuma kakor tudi v zaupanju do predsednika stranke Stefana Radića, predvsem pa imajoč v vidu enodušnost

vsega hrvatskega naroda v zahtevi po zakonodajnem parlamentarnem delu in o najstrožji obsedbi korupcije, se popolnoma strinjamo s predsednikom stranke, mu izrekamo svoje popolno in neomejeno

no zaupanje in mu dajemo popolno svobodne roke pri vodstvu politike narodnega sporazuma, za izvrševanje te politike v parlamentu in pri pobijanju korupcije.

Pred obnovitvijo vlade RR.

Beograd, 23. aprila. Poročilo o včerajšnji seji Hrvatskega seljaškega kluba še ni prispelo v Beograd v popolni točnosti in na službeni način. Poročila so došla posredno, a so, kolikor so znana, zelo delovala na pojmovanje politične situacije. V političnih krogih se trdi, da po včerajšnji seji Hrvatskega seljaškega kluba ni izključena možnost, da se obnovi RR koalicija, kakor je bila prej, samo treba bi bilo nekoliko izprememb v osebah.

Včeraj popoldne je predsednik vlade Uzunović dalje časa konferiral z ministrom za šume in rudnike dr. Nikićem, ki mu je referiral o seji Hrvatskega seljaškega kluba v Zagrebu. Ko so radikali dobili poročilo o poteku te seje, so bili iznenadeni zaradi velikega uspeha St. Radića na seji Hrvatskega seljaškega kluba.

Glede na včerajšnjo sejo HSK je dr. Laza Marković po svojem odhodu iz predsedništva vlade, kjer je posetil Uzunovića na vprašanje novinarjev, kaj je sedaj z vlado, ker je v manjšini, odgovoril. To ni točno. Glavna stvar je, da St. Radić ne

izraža vladi nezaupanja, sicer pa tudi HSK ni izglasoval vladi nezaupnice. Radić je bil pooblaščen, da nadaljuje s politiko sporazuma. In to je važno. Ne poznamo še cele resolucije s seje Radićevega kluba v Zagrebu, da bi mogli povedati svoje točno mnenje.

Uzunović je potem, ko je odšel iz predsedništva vlade, izjavil na isto vprašanje tole:

Točnih poročil še nimamo. Poročila, ki smo jih posredno prejeli, pravijo, da se je sklenilo, da se želi nadaljevati politika sporazuma. Ker je ta po sestavi in razmerju sil v parlamentu dosedaj skoro edine mogoča v kolaboraciji z radikalno stranko, verujemo na podlagi tega, da bo zmagoval naše stališče. Verujemo, da se bo HSS tudi poleg vseh zmešnjav vendarle opredelila za politiko sporazuma in ne za csebo. Ako so ta posredno dobljena poročila točna, potem se lahko zgodi, da se naše pričakovanje udeje. Ali se bo uresničilo v popolnosti, ali se bo obnovila kolaboracija s polno močjo z obeh strani, to bomo šele videli.

Po pismu Ljube Jovanovića.

RAZKOL V RADIKALNI STRANKI MOGOČ.

Beograd, 23. aprila. Znano pismo Ljube Jovanovića je napravilo včeraj v političnih krogih utis prvorazredne senzacije, ki je do neke meje potisnila v ozadje celice zborovanje HSS v Zagrebu. Med radikali je pismo izzvalo konsternacijo ker so vse nade, da bi se spor mirno rešil, s tem pismom padle v vodo. Splošno prepričanje je, da pričenja Ljuba Jovanović tako s končno berbo proti skupini Nikole Pašića. Nihče izmed radikalov ne taji, da je prišel čas najtežje krize, kakor je še radikalna stranka od svojega početka ni doživela.

Neki prvak radikalne stranke je glede na to izjavil: Smatram, da je pismo Ljube Jovanovića v neki meri pretirano, ker sem mnenja, da bi se to lahko reklo morda v radikalnem klubu, a tako ni treba delati v vrstah stranke in vsekakor ne iznašati takih stvari pred javnost. Sicer se bo pa poskušalo in storilo vse, da se izravnajo odnosi med Pašićem in Ljubo Jovanovićem. Samo vprašanje je, kako se bodo v tem pogledu držali oni, ki so v tem sporu zainteresirani ali prizadeti.

Danes se more reči, da sta v radikalnem klubu dve stališči ne samo v politiki, ampak tudi v taktiki. In zato dobivajo vprašanja, ki pridejo na dnevni red širšega glavnega odbora radikalne stranke

večji obseg, kakor se je to dosedaj pričakovalo. Težko je danes govoriti o politični situaciji. So aktivni politiki in tudi aktivni ministri, ki niso dobro orientirani. Po mojem mnenju je situacija, ki jo je treba vzeti v pretres, zelo resna. Dva temelja sta, na katerih se bo vodila glavna diskusija na teh sejah. Ena baza je obnova koalicije s samostojnimi demokrati, druga pa nadaljevanje sporazuma s Hrvati. Okrog tega se bo gibala vsa diskusija. Govoriti o posledicah, ki bi mogle nastati zaradi tega težkega slučaja v širšem glavnem odboru radikalne stranke, bi bilo sedaj prerano.

Mi bomo čakali na pozitivne momente za presojanje političnega položaja in ti nam bodo na razpolago, ko se konča diskusija na seji širšega glavnega odbora in ko dobimo od tega odbora sprejete sklepe.

Včeraj se je dr. Laza Marković povrnil iz Hercegovine in izjavil, da je to kaotično stanje, ki je zavladalo v radikalni stranki slab pojav in da se vsi pravi radikali zgražajo zaradi takih konfliktov, ker je narod ekonomsko pritisnjen ob steno in gospodarsko trpi. Ljudstvu je treba dati zemljo, zmanjšati davke, popraviti pota in mostove, notranjo borbo v strankah pa je treba spraviti daleč proč od javnosti.

KRALJ V BOKI KOTORSKI.

Zelenika, 23. aprila. Njegovo Veličanstvo kralj je predvčeršnjim popoldne ob 2. z avtomobilom dospel v Zeleniko. S kraljem so bili admiral Prica general Hadžić, veliki župan zetske oblasti Djaković in drugi politični uradniki iz Boke Kotorske. Kralja so pozdravili topovski strela na torpedovki, ki je bila usidrana pred hotelom. Kralj se je ucrkal na admiralsko ladjo »Vila«, ki je v spremstvu minonosca »Kobac« in omenjene torpedovke odplula proti Tivtu.

Še isti dan popoldne se je kralj z avtomobilom odpeljal v svoje rodno mesto

Cetinje, odkoder se je potem ob pol 8. zvečer vrnil v Zeleniko. Od tam se je takoj odpeljal s torpedovko proti Tivtu.

VELIK USPEH LJUBLJANSKE OPERE V SARAJEVU.

Sarajevo, 23. aprila. Ljubljanska opera bo dala danes kot svojo poslovalno predstavo Puccinijevo »Tosco«. Cel čas gostovanja ljubljanske opere je bil odziv sarajevskega občinstva sijajen, vse predstave so bile odigrane pred razprodano hišo. Sarajevčani so se poslovlili od članov ljubljanske opere zelo pristrano in so jih obsuli s svežim cvetjem.

Javna seja „Zbornice za trgovino, obrt in industrijo“.

IVAN JELAČIN ML. IZVOLJEN ZA PREDSEDNIKA.

Kriza Pašičeve vlade in sestava vlade po predsedništvom Uzunovića in mnogi drugi simptomični pojavi govore, koliko so žalostili prijatelji Nikole Pašića. Toda oni nimajo poguma, da bi hoteli videti pravi vzrok svojih neuspehov, temveč mislijo, da je dovoljno za vse, kar se neprijetnega godi, okriviti mene. Zagotavljam vas, da kolikor so Velebit in Biokovo imele zveze s St. Radom pri izbruhu zadnje krize pred 30. marcem, toliko sem je imel tudi jaz. Od vsega tega sem bil tako daleč. Ako bi bil kaj dela, bi imel tudi pogum odkriti priznati in prevzel polno odgovornost pred prijatelji pred vsakim. To smete verjeti svojemu Ljubi Jovanoviću.

Glede zaposlenosti v posameznih strojih ustvarja statistika poročila, da je celotno število zaposlenih zavarovancev od leta 1918 do leta 1926 napredovalo od 51.159 do 65.500. Redukejše so bile v premogokopni, keramični, transportni in v usnjarski industriji.

Stavljeni so bili še predlogi glede kredita pri Narodni banki, glede prispevkov zbornic za podporo brezposelnim ter predlog o pravi trošarine na vino.

Vsi predlogi so bili sprejeti in s tem bil dnevi red javne seje zaključen, naka je pričela tajna seja, ki se je je udeležil novoizvoljeni predsednik Zbornice za trg na obit in industrijo g. Ivan Jelačin ml.

Pevske točke izvajajo Pevsko društvo »Cankar«, »Glasbeno delavsko društvo« in »Grafikat«. Poleg zborovskega petja nastopi baritonist g. A. Zupan s soli in g. Debevec recitacijami. — Po sporodu komerz, pri katerem sodeluje tamburaški zbor »Svoboda iz Viča. — Cene sedežev od 6 do 20 Din. — Ker ima prireditelj dobrodelni značaj, je prižakovati, da se je ljubljansko delavstvo brez razlike strank v obilnem številu udeležilo.

Javna seja „Zbornice za trgovino, obrt in industrijo“.

IVAN JELAČIN ML. IZVOLJEN ZA PREDSEDNIKA.

V četrtek, 22. t. m. ob 9. uri zjutraj se je vršila v prostorih v Beethovnovi ulici javna seja »Zbornice za trgovino, obrt in industrijo«. Sejo je otvoril poslovodeči podpredsednik g. Ivan Ogrin, čigar otvoritveni govor prinašamo v celoti:

Častita zbornica!

Ugotavljam sklepčnost seje in odvarjam sejo. Pozdravljal Vas prisrčno, posebej pa zastopnika državne uprave.

Predsedstvena naznanila mi je pričetni žalostno vestjo, da je dne 2. januarja 1926 preminul naš tovariš in velezaslužni zbornišni predsednik g. Ivan Knez.

Zbornica je izgubila z njim izkušenega, vzornega in zvestega vodnika, ki ji je požrtvovalno in vzgljedno načeloval celih 14 let. Z izredno vnuemo se je odlični naš predsednik že izza mladih let lotil velikih nalog za povzdigo in razmah slovenske trgovine, in-

dustrije in denarstva in si je tako prav kmalu pridobil zaupanje gospodarskih krogov. Njegova agilnost ga je gnala v središče gospodarskih pokretov, sodeloval je v vseh važnejših strokovnih in stanovskih organizacijah. Blagopokojni naš predsednik ni bil mož visokodonežih besedi, bil je skromen in dela-

ven ter vzgled največje marljivosti. Delo je smatral za svojo potrebo in dolžnost. Vzglede nam je marljivosti in delavnosti, pa tudi požrtvovalnosti in značajnosti. Prezasluznega svojega predsednika težko pogrša zbornica pogršajoča ga naše organizacije, mnoga kupčiska, industrijalna in denarna podjetja.

Prosimo, da se v znak sožalja dvignete in počastite spomin blagega pokojnika. (Zborovstane in zakliče trikrat »Slava!«)

Dne 22. februaria je prognozel naš tovaril

Dne 22. februarja je praznoval nas tovaršni in zbornični član g. Josip Lenarčič sedemdesetletje svojega rojstva. Veščak v industriji, trgovec in vinar, denarstvu in kmetijstvu stavi odlični naspev, jubilat svoje bogate izkušnje in redke vrline ne nesebično in požrtvovalno gospodarskemu delu na razpologo. Od leta 1880 dalje ni bilo važnejše gospodarske priredbe, da ne bi bilo.

odlično in zaslužno sodeloval pri njej naš ju-
bilant. Zlasti mu mora biti hvaležna naša
zbornica, v kateri z neodjenljivo energijo
sodeluje nepretrgoma izza leta 1896. Cene
njegove zasluge ga je zbornica izbrala l. 1902
za svojega predsednika in pod njegovim do-
goletnim vzgladnim vodstvom se je delokro-
naše korporacije znatno razširilo. Izrekajo
mu za to najlepša zahvala, bodi mi dovolje-
no, da mu tolmačim pristrčne želje naše zbor-
nice, da mu bi bilo sojenih še mnogo let
polnem zdravju in svežosti in mnogo uspe-
hov v njegovih podjetjih, v naši zbornici i
sploh v njegovem udejstvovanju v prid naš
trgovine, industrije in obrti.

Za govorom podpredsednika je sledilo ta
niško poročilo, ki ga je podal zbornični ta
nik dr. Fr. Windischer:

Preteklo leto pomenja kljub vsemu korak do konsolidacije. Štedenje se pojavlja v vseh poljih, element solidnosti prihaja z pet do veljave. V trgovsko političnih zadevah navaja poročilo prištelet važnih pogajanj z drugimi državami, uzakonenje državnih obrtnih banke, borbo za novi finančni zakon ter delo za izenačenje gospodarske zakonodaje ter definitivno ureditev železniskih tarif.

Dalje se z drugimi državami vrše pogajanja o avtonomni carinski tarifi, pri ministvu prometa se pripravljata aktiviranje tarife za prevoz tovornih avtomobilov, odločitev nega odbora, doseglo se je tudi aktiviranje jugoslovansko-jadranske tarife za Trst in Rijeku, ki predvideva do 30 odstot. znižanj. Glede posameznih prometnih ovir, kot visokih taks itd., se je zbornici posrečilo, da so bile večinoma 1. februarja l. l. vse odstranjene.

O finančnem zakonu za leto 1925-26 nava-
tajiško poročilo, da ni prinesel za letos na-
benih olajšav težkih davčnih bremen naš-
mu gospodarstvu. Položaj davkoplačevalce-
je v Sloveniji vsled poostrenega izterjevanja
davkov v Sloveniji izredno težaven. To po-
juje tudi uradna statistika ekskektivnega po-
stopanja. Globoko zasegajo določbe finanč-
ga zakona v avtonomijo davčnih komisij
tem, da pooblašča čl. 174. finančnega mi-
stra, da sme izmenjati davčne komisije v
loti ali deloma, ako *smatra*, da je v njihovo
slovanje nepravilno ali proti zakonito. Zbe-
nica je v vseh zadevah, v katerih je finan-
zakon naperjen proti interesom našega go-
sodarstva, storila svoje korake.

Finančni zakon jemlje Sloveniji preve-
daje pa premalo. Tako so bile v finančne
odboru znatno reducirane skoro vse pro-
čunske postavke za pospeševanje obrti v Slo-
veniji, kakor tudi za podporo obrtnih na-
ljevskih šol. Predlog, da se dovoli kredit
praktično naučne namene in da se poveča
kredit za prirejanje strokovnih tečajev,
sploh ni vpošteval. Znižali so se tudi os-
li krediti za obrtni pouk v Sloveniji.

O obrtniških kreditih navaja poročilo, da uzkaznila Narodna skupščina novo smer obno-kreditne politike. Narodna banka je ozirom na dobre izkušnje v teku lanskega ta sklenila, da se dosedanja dotacija obrtniških kreditov za Slovenijo zviša za 200. Din in sicer za vsako podružnico po 100. dinarjev. Zborničnemu predlogu, da se pošla tudi vsota, ki je določena kot maksimum za vsakega posameznega obrtnika, uprredbor. Narodne banke ni mogel ugoditi.

Zbornica dalje pozdravlja osnovevanje del
ske zbornice, obenem pa ugotavlja važno
logo, da pridobitni krogi sprizlo nove situ
je v podvojenem obsegu usmerijo svoje
lovanje v prilog pospeševanja ekonomsk
interesov delodajalcev, da vzdrže potre
ravnovesje.

Glede zaposlenosti v posameznih stroh
ustavlja statistika poročila, da je celotno
število zaposlenih zavarovancev od leta 1918
do leta 1926 napredovalo od 51.159 do 65.500.
Redukcije so bile v premogokopni, keramični,
ni, transportni in v usnjarski industriji.

Med socialnopolitičnimi akcijami je tu
omeniti zbornono vlogo na ministrstva za s

jalno politiko, v kateri je ponovno zahtevala revizijo zakona o zavarovanju delavcev in reorganizacijo poslovanja zavarovalnih zavodov, dalje korake, ki jih je zbornica storila pri ministru trgovine in ljubljanskemu velikemu županu glede odpiranja in zapiranja trgovin. Glede inozemskih moči je stališče zbornice sledeče:

Praksa za dovoljenje začasnega bivanja in dopotovanje inozemskih kvalificiranih moči v našo državo je po novem pravilniku zelo olajšana in se tozadevne prošnje rešujejo ekspeditivno. Pri prošnjah, ki jih vlagajo inozemci ki izvršujejo posle višje vrste, odnosno samostojne obrti, za dovoljenje v naši državi, zaslišuje zbornica, v kolikor se obračajo na njo politične oblasti, vedno mnenje strokovnih organizacij, da se pri tem varuje naša splošni, kakor tudi krajevni gospodarski interesi.

Zbornica je dalje podala odklonilno izjavo proti načrtu novega zakona o pobijanju draginje, ki se odlikuje po svoji reakcionarnosti. — V načrtu so še: zakon o gospodarskem svetu, zakon o zbornicah za trgovino, obrt in industrijo, zakon o merah, zakon o pospeševanju domače industrije ter trgovinski in menični zakon. V komisiji za izdelavo obrtnega sveta je zastopana zbornica po dr. Pretnariu.

Tajniško poročilo podaja dalje trgovsko in obrtno statistiko. Trgovski register beleži od 1. 1925 42 novih vpisov ter 18 izbrisov. Število konkurzov protokoliranih in neprotokoliranih tvrdi znaša 20.

Rokodelski obrati beležijo 526 prijav in 260 odjav.

Na koncu javlja tajniško poročilo, da se vrši 24. in 25. junija v Zagrebu konferenca zborničnih tajnikov, na kateri se bo razpravljalo o naši zunanji trgovini in narodnem gospodarstvu. Uvodni referat je prevzel univ. prof. dr. Milan Todorović. Ob tej priliki bodo delegati ostalih zbornice tudi posetili ljubljanski veleposoj.

Po tajniškem poročilu so se vršile volitve v volilno komisijo in sicer so bili izvoljeni gg. Jelačin Ivan ml., Petovar, Ogrin, Kerošec, Schrey, Rebek, Sarabon, Lenarčič Ložar.

Na predlog Zveze industrijev so se vsi vršili tudi volitve novega predsednika mesto umrlega g. Kueza. Stavljena sta bila dva predloga, in sicer je g. Rohrmann predlagal g. Lenarčič, g. Lipelj iz Brežic, pa z motivacijo da ne odreka zaslug g. Lenarčiču, vendar pa da je treba mlajših moči v zbornico predlagati g. Jelačiča Ivana ml. Volitve so se vršile lističi in je bilo od 35 glasov oddanih za g. Jelačiča 18, za g. Lenarčiča pa 17. Za predsednika je torej izvoljen g. Jelačič ml., ki ni bil navzoč na seji. Volitve so bile tajne in zato je skrajna neukusnost, če neki ljubljanski list napada one, ki so volili po svojem prepričanju.

Izvolite g. Jelačina ml. je pozdravila vsa javnost z zadričenjem, ker je znano, da smatra novi predsednik za našo glavno nalogo, da izvede kompromis za bližnje volitve, da se tako doseže čim plodonosnejše delovanje zbornice.

Po poročilu računskih pregledovalcev sledilo poročilo o zborniških akcijah v dav-
nih vprašanjih. Glavno zborniško delo
davčnem vprašanju v preteklem četrtletju
bilo posvečeno vprašanju taks, avtonomni
doklad in davščin. Obremenitev po takсах
dosegla višino, ki je dala finančnemu mi-
stru povod za izjavo, da ne računa na n-
daljino povišanje, ker je glede teh dajate-
lov dosežena že skrajna meja. Generalna dire-
cija posrednih davkov se je odločila za t-
meljito reformo zakona o takсах in zahteva-
od naše zbornice, da stavi svoje izpreminj-
valne predloge, ki jih je ta tudi podala.

Ti predlozi se nanašajo predvsem na so-
ne takse, carinske administrativne takse, do-
lje točilne takse, takse na reklamo ter na
občutne kazni, ki se po zakonu ne smejo z-
ževati in ne morejo milostno odpustiti.

Zbornica je glede odmerjanja in pobiranja
takas zastopala stališče decentralizacije finan-
ne uprave.

Izenačenje neposrednih davkov je še vedno na mrtvi točki.

Odločilni faktorji sicer priznavajo upravnost zborničnih zahtev, odlagajo pa njihovo izpolnitev, češ, da stojimo itak pred izenačenjem davčnih zakonov. Toda vsa znamenja kažejo, da v doglednem času še ne moremo računati z resničnim splošnim izenačenjem.

Po tej točki so sledila še razna druga poročila, nato so pa prišli na vrsto tudi posamezni predlogi. Izmed izredno velikega števila predlogov, ki so bili stavljeni, naj omenjamo le nekatere: Predlog, da se zborni odbor na ministrstvo za šume in rude s petostem proti ukrepu, da mora država skladnica naložiti svoj denar pri državnih bankarnih banki, kar bi bilo protizakonito.

Predlog, da opozori zbornica merodajne kroge na namero avstrijske vlade, ki hoče parlamentu predložiti nov načrt carinskiharif, ki bi onemogočile uvoz agrarnih izdelkiz naše države v Avstrijo ter zahteva, da nadržava odgovorni z zaščitno carino domašindustrijskih izdelkov.

Dalje samostojni predlog zborničnega sveta g. Lenarčiča glede podaljšanja roka obvezno nalaganje pupilarnega ban denarja pri državni in hipotekarni zahtli drugi predlog istega predlagatelja na ministrstvo da naj se zbornica obrne na ministrstvo in se prošnja, da pospeši izenačenje ne srednih davkov vsaj v naznačeni smeri in vsaj na ta način upošteva težak položaj d kmetičevalec v Sloveniji.

Stavljeni so bili še predlogi glede kredita pri Narodni banki, glede prispevkov zbornic za podporo brezposelnim ter predlog o pravi trošarine na vino.

Vsi predlogi so bili sprejeti in s tem bil dnevi red javne seje zaključen, naka je pričela tajna seja, ki se je je udeležil novoizvoljeni predsednik Zbornice za trg na obit in industrijo g. Ivan Jelačin ml.

Dnevne vesti.

DOSLEDNOST.

Ko smo priobčili apel na finančnega delegata, da se vendar že izplačajo srednješolskim učiteljem nadure, sta o našem nastopu govorila tudi dva srednješolska učitelja in po-udarjala, da se je edino »Narodni dnevnik« zavzel za njih upravičeno zahtevo.

In ko smo par dni kasneje objavili popravek g. delegata, so vsi profesorji upali, da pridejo vendar do plačila izvršenih nadur.

Včeraj pa sta uvidoma omenjena profesorja zopet govorila o nadurah in sedaj ob koncu meseca še zlasti občutila, kako težko je, ker nadure še vedno niso izplačane. In v pogovoru pravi eden:

»Ja, če bi se se mladinski tisk zavzel, pa bi bile nadure gotovo izplačane.«

Ampak ta tisk se ne gane, oba profesorja pa še vedno podpirata »Jutro« in SDS.

Brez komentarja.

— Nova brezzična smer za odpravljanje inozemskih brzojav. Med postajama Saint-assise in Beograd-Rakovica je bil nedavno odprt brezzični brzojavni promet. S to novo smerjo je ustanovljena najkrajša in najhitrejša pot za odpravljanje inozemskih brzojav, zlasti za Francijo in Ameriko. Pristojbina je ista, kot za vse druge najcenejše brezzične brzojavne smeri, ki so označene v mednarodnem brzojavnem priručniku.

— Nov zakonski načrt o gospodarskih zbornicah se izdeluje v trgovinskem ministru. V novim zakonu se ima zadeva zakonodaja zanašati za vso državo.

— V ministru prosvete pripravljajo nov ukaz o personalnih izjemah med ministri in uradnim uradnim.

— Na mednarodnem šumarskem kongresu, ki se vrši, kot smo že poročali dne 29. t. m. v Rimu, bo zastopano naše ministru za šume in rude po treh delegatih. Tu so: generalni direktor Miodrag Stamenković, inspektor Marinović in šef odseka generalne direkcije šum Balen. Beograjska univerza je delegirala Gjoko Jovanovića, zagrebska dr. Ugreševića. Razven teh uradnih zastopnikov se deleži kongresa seveda tudi veliko število šumarskih strokovnjakov privatno.

— Krediti za aviatiko. Odobreni so sledeči krediti: Za razširjenje aerodroma v Zagrebu in Skoplju 3.800.000 Din, za zrakoplovno četo v Novem Sadu 1.500.000 Din, za štab zrakoplovne tehnične komande v Kraljevu 1.820.000 Din.

— Prodaja časopisov na kolodvorih. Prometno ministru je poslalo vsem podrejenim organom okoliščino, v kateri javlja, da je izvedelo, da se delajo na raznih kolodvorih prodajanje novih zapreke ter naroča, da grede kompetentni faktorji prodajalcem domaćih listov v vsakem oziru na roko. Vsaki pritožbi kakor redakcije bo sledila preiskava ter bo krivice najstrožje kaznovane.

— Prvi sestanek Unije ruskih nacionalnih organizacij. V torko se je vršil v prostorih novinarskega združenja v Beogradu prvi sestanek nacionalne progresivne in demokratske ruske organizacije. Organizacija, ki ji pripada večina naprednih ruskih političnih organizacij, je bila ustanovljena pred dvema mesecema v Beogradu ter predstavlja neka-ko srednjo strujo, v kateri ni prostora niti za desničarje niti za boljševike. Na sestanek je prisel tudi Sergij Maslov iz Prage, ki je izjavil, da je ruska seljačka stranka, katere šef je, z organizacijo solidarna. Unija je izdala povodom kongresa ruske emigracije v Parizu manifest, ki so ga udeleženci sestanka v Beogradu odobrili.

— Hrvatski turisti v Celju. Te dni je priredil zagrebski hrvatski turistični klub »Slimec« izlet v Celje in v celjsko koč pod Tolstim vrhom. Z jutranjim vlakom je prišlo 65 hrvatskih izletnikov v Laško. Na Zidanem mostu se jim je pridružilo 35 izletnikov iz Ljubljane in 3 iz Litije, iz severa pa so prišli zastopniki turističnih društev iz Maribora in Radeč. Tako se je zbralo kljub slabemu vremenu pred celjsko koč okrog 150 turistov, ki so bili prav dobre volje.

— Savez židovskih konfesionalnih občin. Glavni odbor Saveza židovskih konfesionalnih občin je imel te dni v Beogradu plenarno sejo, na kateri je sklepal o ureditvi židovskih konfesionalnih občin v vsej državi ter o raznih drugih aktualnih vprašanjih, ki tangirajo interese teh občin. Zastopniki glavnega odbora so posetili ministra vr Trifunovića ter mu poročali o stanju in potrebah židovskih verskih občin.

— Pašisti se pripravljajo, da podrešijo zadnjo občno v Istri, ki je še v rokah naših ljudi. Matulje pri Opotiji. Postavijo ji italijanskega komisarja.

— Poljedelska razstava v Dubrovniku se odpravi začetkom meseca avgusta. Pripravljani odbor se je obrnil na poljedelsko ministru za prošnjo za subvencijo. Ministru bo šlo, kot se čuje, odboru na roko.

— Soprog avstrijskega zveznega kancelarja v Jugoslaviji. V ponedeljek je prispela na Sušak soproga avstrijskega zveznega kancelarja z otroci. Na kolodvoru so jo sprejeli vladni svetniki Špun-Stričić, avstrijski konzul v Reki Meynier ter avstrijski honorarni konzul na Sušaku Sablić. V torko je nadaljevala ga. dr. Ramekova potovanje na otok Krk, kjer ostane dalje časa na oddihu.

— Iz državne službe. Za definitivnega uradnika je imenovan činovniški pripravnik oblastne inspekcije dela v Ljubljani Drago-tin Domanko.

— Za tolmača nemškega in italijanskega jezika pri deželni sodišču v Ljubljani je imenovan emiritirani odvetnik dr. Gustav Gregorin.

— Cigarete za eksport. »Večer« piše: Končno se je direkcija monopolov spomnila, da bi bilo treba proizvajati tudi dobre cigarete. V budžetu je predviden kredit za razširjenje in preureditev tobačne tovarne v Nišu, tako da bo ta tovarna lahko proizvajala fine cigarete, o kakršnih se našim pušilcem niti ne sanja. Da pa ne bomo naših pušilcev po nepo-

trebnem razburjali, naj povemo takoj, da teh cigaret ne bodo pušili oni — zanje so dobre tudi »Vardar«. Nove cigarete bo pušilo inozemstvo. Naša monopolna uprava si hoče pridobiti slavo. Ker se ji to doma doslej ni posrečilo, hoče poizkusiti v inozemstvu. Pri tem je pa tako previdna, da ne pošlje preko meje »Vardar«-cigaret, temveč nove, posebno fine. Na ta način domačim pušilcem ne preostane drugega, kot da se organizirajo ter pri-rede vsaj vsako leto po en izlet v inozemstvo, kjer bodo pušili dobre cigarete monopolne direkcije SHS.

— Brodarska podoficirska šola v Šibeniku se prične dne 1. oktobra t. l. ter traja dve leti. Sprejemajo se 16- do 19letni mladeniči, ki so dovršili najmanj štiri razrede osnovne šole. Prošnje za sprejem se morajo vlagati najkasneje do 1. septembra t. l. Vsi pogoji za sprejem v to šolo so razvidni iz razglasa, ki je nabit na magistratu in Mestnem domu.

— Mestni magistrat v Ljubljani.

— Koncert pevskega zbora »Sloga« v Radečah pri Zidanem mostu. V nedeljo dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer priredi pevski zbor narodno-železničarskega glasbenega društva »Sloga« iz Ljubljane pod vodstvom pevovodje gospoda Mirko Premelca v dvorani Sokol-skega društva v Radečah pri Zidanem mostu ljudski koncert z izbranim sporedom, ki bo glasboljubce občinstvo gotovo v polni meri zadovoljil. Ker je pričakovati obilnega obiška, opozarjamo na pravočasno preskrbo vstopnic!

— »Norge« zapusti jutri Leningrad. Kot poročajo iz Moskve, zapusti »Norge« jutri Leningrad. Kontinent preleti pomoči. Inž. Nobile in poročnik Larsen sta se sporazumela z geografsko opazovalnico v Leningradu, ki bo tekom potovanja Norgini posadki stalno poročala o meteoroloških izjemah, kar bo za ekspedicijo, kot dokazuje Amundsenova izkušnja, izredne važnosti. Na aerodromu si ogledujejo množice zrakoplov. Vsak dan ga pride gledat do 10.000 oseb.

— Vpliv glavne gripe na značaj mladolet-nih. O stvari smo na splošno že poročali. Te dni pa je imel znan londonski zdravnik dr. C. P. Symonds zanimivo predavanje, v katerem je navedel več konkretnih slučajev ter povedal mnogo zanimivih podrobnosti. Nava-jal je slučaje, v katerih so postali mladoletni, ki so preboleli encephalitis lethargic-o, prav-vragi, strah svoje okolice. V mnogih slučajih so postali mladoletni rekonvalescenti, ki so bili preje vseskozi pošteno in disciplinirani otroci, po boleznih v vsakem oziru nebrzdani in mali zločinci. Njihova morala se je tako izpremenila, da so jeli krasti, lagati, prekli-njati ter kazati vsakovrstne druge grde last-nosti. Kot tipičen primer je navedel dr. Symonds slučaj nekega dečka, ki dela, odkar je imel encephalitis lethargic-o, vso noč kraval, s tem da poje, tuli, žvižga, preklinja ter na-pada svoje brate in sestre ter jih muči. Neki drugi otrok je neverjetno pameten in iznajdbi vsakovrstnih lumparij. Njegova zadnja je bila, da je napolnil, ko je že vse spalo, vse čevlje, ki so stali v predsobi, z marmelado. Take nesrečne otroke je mogoče spraviti na pravo pot nazaj edino-le s potrpežljivostjo. Poboževalnice ne dosežejo prav nobenih uspehov. Zalobog ni ni mogoče v večini slu-čajev ničesar več doseči, ker je značaj otrok, ki so preboleli glavno gripo enkrat za vse-lej pokvarjen.

— Eksplozijska nesreča na ameriškem po-tapljalnem čolnu. Iz New-Londona (Connecti-cup) poročajo: Na potapljalnem čolnu »S 49« se je pripetila eksplozijska katastrofa, ki je zahtevala 12 človeških žrtve, razven teh je 15 oseb posadke težko poškodovanih.

— Morje zavrelo. Kot smo poročali, bruhavulkan Maunalo na Havajskih otokih že več dni lavo in pepel. Te dni sta se vtila dva ogromna hudournika lave v morje, ki je vsled tega zavzelo na razdaljo več sto metrov daleč od obale. Nad morjem so se pojavili takoj avijatiki, ki so nenavadni prizor foto-grafirali.

— Zagrebska premogovna afera. Predvče-rašnjim je končala komisija, ki jo je poslal bivši prometni minister Krsta Miletić v Za-greb, da preišče premogovno afero pri za-grebski železniški direkciji, svojo delo. Ko-likor je doslej ugotovljeno je oškodovana dr-žava za 10 milijonov dinarjev, vendar pa ne gre za tatvino, temveč za malomarnost. Di-rekcija je nakupila namreč več premoga kot ga je potrebovala, rabila pa se je vedno le premog, ki so ga dobili nazadnje, vsled česar so spodnje plasti razpadale v prah.

— Izročitev Vukašina Markovića. Kot smo že poročali, zahteva naša vlada od dunajskih oblasti, da ji izroče odmetnika dr. Vukašina Markovića. Dunajska vlada se še ni odločila, ker ni sigurna, če gre za političnega ali za navadnega zločinca. Pri tej priliki pišejo du-najski listi mnogo o tem, da je postal Dunaj v zadnjih letih zatočišče političnih preganjan-cev in beguncev iz vseh držav, obenem pa centrum špionaže. Poedine vlade so poslale na Dunaj množice špionov, ki nadzirajo poli-tične begunce ter obveščajo o njihovem po-četju svoja poslanstva. Posebno intenzivna je na Dunaju italijanska špionaža. Velika mno-žica sumljivih tipov iz Jugoslavije, Italije, Bolgarske in drugih držav živi na Dunaju od špionaže in denunciranja političnih begun-cev. Položaj dunajskih oblasti ni lahek. Na eni strani morajo spoštovati azilno pravico političnih krivcev, na drugi strani pa se mo-rajo boriti proti zahtevam poedinih inozem-skih vlad, ki zahtevajo vrnitve izročitev, vča-sih pa izgon teh oseb.

— Roparji napadli gledališče. Iz Kuan-Tunga na severnem Kitajskem poročajo, da so napadli te dni v Hok-Sanu roparji gledali-šče ter vrgli med občinstvo 7 bomb. Pri tem je bilo glasom poročila 20 oseb ubitih, 150 pa ranjenih, med njimi mnogo smrtnonevarno. Pred napadom so zahtevali tolovaži od okraj-ne oblasti, da jim izroči nemadoma 1000 fun-tov šterlingov. Ker se oblasti temu pozivu niso odzvale, so se maščevali roparji na ome-njeni način nad prebivalstvom.

— Tihotapstvo saharina. Te dni so našli fi-načni kontrolni organi v Mariboru na tender-ju lokomotive graškega brzovlaka med pre-mogom 15 kg vtihotapljenega saharina. Da se jim je to posrečilo, se imajo zahvaliti dej-stvu, da so dobili pravočasno od avstrijskih detektivov migljaj. Tihotapstva sumljiv je avstrijski strojevodja.

— 40 divjih petelinov. Sredi t. m. se je pri-čel v Ivovskih revirjih okrog Dravograda lov na divje peteline. Doslej je izsledenih okrog 40 divjih petelinov.

— Majevi hrošči so že tu. Dasi letos ni hro-ščevo leto, se pojavljajo že sedaj v nekaterih krajih majevi hrošči v »vzemirjih množi-cah. Kmetje se boje, da pokonča golazen zgo-dnje sadje.

Dež skoraj vsak dan

najnujnejša potreba za vsakega je sedaj sijajen dežni plašč od trdke

Drago Schwab, Ljubljana.

Ljubljana.

1— Umrl je včeraj zjutraj v Ljubljani go-spod Ferdinand Starč, sodni svetnik v pokoj-u, v 81. leto svoje starosti. Pokojnik, ki je bil po svojem mitem značaju jako priljubljen, je šel sicer v pokoj že pred tridesetimi leti, a se je kasneje gospodarsko udeleževal. Bil je ustanovnik med drugim tudi Splošnega kreditnega društva v Ljubljani, kateremu je načeloval kot predsednik dolgo vrsto let. Kot družabnik in mož odkritosrčne besede je bil cenjen v najširših krogih ter je igral od-lično vlogo v ljubljanski predvojni družbi. Bil je oče znane narodne rodbine, sam sin pristnega slovenskega očeta. Dr. Danilo Ma-jaron, predsednik odvetniške zbornice, je njegov zet, njegovi sinovi pa gg. dvorni svet-nik dr. Leo Stare, znani slovenski odvetnik v Trstu g. Egon Stare in ravnatelj Sloven-ske banke in Vineje, g. Bruno Stare. Blago-pokojnika ohranimo v dobrem spominu. Po-greb bo jutri ob 8. uri popoldne iz pokojni-ke vile, Erjavčeva cesta 16, na pokopališče k Sv. Krištofu. Lahka mu zemlja domača, ka-tero je toliko ljubil!

1— Učinki vladne krize v Ljubljani. Kriza vlade se tudi v Ljubljani prav močno pozna. Ljubljancem ne zanima samo vprašanje, ali bo po krizi še cvetela korupcija ali ne, tudi vprašanje, za koga bo po rešitvi krize »zarada« cvetela, jim ne moti mirnega spa-nja, ampak najbolj jih vznemirja vprašanje, kakšen list naj zjutraj kupijo in ga neso s seboj v pisarne in trgovine in delavnice, da ne bo zamere na zgoraj ali pa nepotrebne blamaže. Uradnik, kateremu gleda iz žepa »Slovenec«, lahko riskira svojo službo, če pridejo na vrh samostojni demokrati, oni pa, ki razgrne na pisarno mizo predse velikansko »Jutro«, ne more računati na naklonje-nost visoke vlade in predpostavljene gospo-ske, če zlezajo klerikalci na krmilo. Ta sveti strah pa prizadevle številnim gospodarskim krogom ogromno škodo. Prodajalke časo-pisov imajo obutno izgubo, papirnica v Ve-čah prodaja mnogo manj papirja, tiskarji ne dobe čezurnega dela, olja za mazanje strojev se porabi mnogo manj in vsled manjše ob-rabe strojev so razne tovarne v nevarnosti, da pridejo v konkurz. Samo eden je vladne krize silno vesel in ta od vsega sreča želi, da bi trajala vsaj še 50 let, to je naš slavni tro-svet. Dokler namreč traja vladna kriza, osta-ne isti minister za notranje zadeve in ostane isti veliki župan. Zato je neki gospod, ki ima jako dobre zveze z našim magistratom, re-kel z opravičenim ponosom: »Mi pa še na grema t'ku hmal!«

1— Neprijetna slika. Na Miklošičevi cesti so pasanje večerj okoli 2. ure popoldne do-živeli mučen in neprijeten prizor. Ravno v tem času je precej deževalo in na asfaltiranih hodnikih so se zbirale po vrtinah male vodne mlakice, preko teh pa je plezala po štirih slabo oblečena moška postava. Reče-je imel kolena ovita z debelimi krpami ravno tako tudi roke, in tako je šlo po vodi in de-žju naprej. Ljudje so obstajali, gledali in se opravičeno čudili, zakaj se pusti takega po-habljenja na cesti. Ali v Sloveniji res ni več nobene socialne ustanove, kjer bi našel tak siromak potrebno oskrbo? Če je pristojen v Ljubljano, se mora najti zanj mesto v ubo-žnici, če pa spada na deželo, naj skrbí višja oblast, da ga bo po zakonu preskrbela nje-gova domovinska občina.

1— Gremij trgovcev v Ljubljani, pozivlja na prošnjo glavne carinarnice vse one trgo-ve, ki so dobili poziv v zadevi naknadnega vplačila carinskih pristojbin, da se pozivu ca-rinarnice brez odloga odzovejo, ker se jim bo naznanilo rešenje, proti kateremu imajo pravico pritožbe v zmislu čl. 58. car. zakona. Upravnik glavne carinarnice opozarja Gremij, da bo v nasprotnem slučaju proti nim, ki se ne bodo odzvali pozivu, uporabil vse za-konite mere, ki so mu na razpolago. Opozar-jamo, da morajo vsi oni, ki se proti rešenju carinarnice niso pritožili, zahtevane zneske takoj plačati, ker bo v protivnem slučaju ca-rinarnica dolžne zneske utirjala ekskutiv-nim putem. Konečno naproša Gremij, da se vsi prizadeži zglase pri carinarnici osebno, in naj ne pošiljajo uslužbencev, ki v zadevi niso poučeni in tudi ne pooblašteni. — Na-čelstvo.

1— Akademikom! V soboto, 24. t. m. ob 18. uri bo odprt tečaj za priučet svetov-nega jezika »Esperanto« za visokošolce in sicer pod okriljem Akademikega kluba za Društvo narodov. Natančnejše informacije na društveni deski omenjenega kluba na uni-verzi. Akademski klub za Društvo narodov se posebej opozarja na ta tečaj člane kluba, ker se naša stremjenja v marsičem krijejo,

1— Ljubljansko učiteljsko društvo ima da-nes ob 20. uri v Učiteljski tiskarni diskusij-ski večer o premembi pravil. Vabljeni so vsi člani, da se ga udeležijo v čim večjem številu.

1— Akejski odbor za podporo odpuščenim trbovelskim rudarjem na Viču priredi v ne-deljo, dne 25. aprila 1926 »Trboveljski dan«, ki se vrši po sledečem redu: Popoldne ob 10. do 12. ure koncert domače godbe »Gra-daščica« pred šolo. Med koncertom nabiranje prostovoljnih prispevkov po občini. Zvečer ob 8. uri prireditev v Sokolskem domu na Viču; na sporedu so: Govor, recitacije, kon-certne in pevске točke ter enodejanka. — Podobna večerna prireditev se vrši v isti na-men v nedeljo, dne 2. maja 1926 tudi v Dru-štvenem domu na Viču. — Občani Viča se pozivajo, da podpro to dobrodelno akcijo z denarnimi prispevki ter napolnijo pri večer-ni prireditvi dvorano, da bo uspeh čim večji in častnejši.

1— Šahovski handicapturir. Jutri igra sve-tovni šahovski mojster dr. Milan Vidmar isto-časno z 12 dobrimi člani ljubljanskega šahov-skega kluba. Handicapturir bo neke vrste training za veliko šahovsko tekmo Ljubljana-Trst, ki se vrši v kraškem v Ljubljani.

Maribor.

m— Osnovnošolski usposobljenostni izpiti v Mariboru in Ljubljani. Ministru prosvete je zvišalo izpitno takso za osnovnošolske usposobljenostne eizpite na 250 Din za kandi-data (-lko), kar velja že za sedanji izpitni rok.

GLAS IZ OBČINSTVA.

Na protestnem shodu Društva najemnikov in podnajemnikov v Mariboru je izprego-voval par umestnih besed tudi občinski svet-nik Bahun. Poudarjal je, da pobira občina neki davek, ki nese na leto 60.000 Din in ki bi se moral uporabljati za zidanje stanovanj-skih hiš za mestne uslužbence, da pa sedi v občinskem svetu 19 hišnih posestnikov in 10 drugih občinskih svetnikov, ki so ž njimi solidarni, tako da imajo hišni posestniki vedno večino. Ta skupina je hotela uporabiti donos omenjenega davka v druge svrhe, če-sar pa veliki župan ni dovolil. Gospodje bi pač radi zidali lepo in veliko magistratno poslopje, za stanovanjske hiše za mestne uslužbence se jim pa ne mudi. Predno zi-dajo nov magistrat, naj rajši popravijo stra-nišče pred glavnim kolodvorom. Nasadili so pred to hišico nekaj zelenja, toda za notra-njost se ne brigajo...

PROTESTNO ZBOROVANJE JAVNIH NA-MEŠČENCEV IN TRGOVSKIH NASTAV-LJENCEV.

V četrtek, 22. t. m. ob pol 8. uri zvečer se je vršilo protestno zborovanje proti sklepu trgovskega gremija za mesto Ljubljana, da se podaljša delovni čas od 8 na 10 ur. Zboro-vanju, ki se je vršilo v obširnem poslopju pri »Levu«, je prisostvovalo preko 300 pri-vatnih nameščencev in trgovskih nastavljen-cev. Zborovanju je predsedoval Skoblj, kot prvi referent pa je nastopil Kopač, ki je razložil položaj ter poudarjal, da pomeni zvi-šanje delovnega časa obenem tudi povečanje brezposelnosti ter je ostro napadal ljublan-ski gremij, ki je napravil ta sklep. Drugi govornik je bil delegat Colman iz Zagre-ba. Zelo odločno je nastopil proti namešča-nju inozemcev v naši domači trgovini. V Beo-gradu obstaja neka firma »Šumadija«, ki se kljub svojem jugoslovanskemu imenu peča izključno z nameščanjem tujega osebja v naših podjetjih. Nastopil je proti zavlačeva-nju državnih izdatkov iz fonda za zavarova-nje brezposelnih delavcev ter poudarjal, da vlada v nekaterih sosednjih državah socialna politika, pri nas pa socialna reakcija. Colman je nastopil proti razcepljenosti in proti stran-karstvu v sindikatih ter se ogreval za enot-nost v organizaciji privatnih nameščencev, ki edina more doprinesiti trajnih uspehov.

Nato je predlagal Pukl resolucijo, ki kon-statira zakonitost osemurnega delavnika, za-vrača argument, da bi se z večjim delovnim časom povečal v trgovini promet, protestira proti deseturnemu delavniku in apelira na oblasti, da sistirajo sklep ljubljanskega gre-mija.

Urbančič je nato zagotavljal, da je po-močniški zbor storil vse, kar mu je bilo mo-goče, na njegov sestanek pa je prišlo samo 20 do 30 pomočnikov, tudi je pojasnil, da je ljubljanski gremij priznal sedem praznikov poleg drugih v letu, ne pa mariborski ter predlagal, da se tozadevni pasus v resoluciji črta.

Peterkovič je pozivljaval k razredni za-vesti ter k skupnosti z ročnimi delavci in iz-javil, da apel na oblasti ne bo zalegel, če ne bo podprt od enotne in močne organiz-a-cije. K resoluciji je predlagal zahtevo, da država ratificira vse mednarodne pogodbe o zaščiti dela.

Za Peterkovičem je ponovno govoril Col-man. Dokazoval je, da se pri nas socialno politični zakoni ne spoštujejo ker n. pr. na Hrvaškem niti nedeljskega počitka ne po-znajo ter je nato prečital razne izjave hrvat-skih in srbskih industrijalcev proti osem-urnemu delavniku.

Urbančič je nato pojasnjeval svoje stališče k referatom in k resoluciji, zatrjeval svojo borbenost ter izjavil, da pomočniški zbor dela z vso silo.

Delegat Strokovne komisije Golmajer je bil mnenja, da se je vpeljava deseturnega delavnika izvršila na migljaj višjih faktor-jev. Glede pomočniškega zbora pa je izjavil, da ne uživa zaupanja pomočnikov, če pride na njegov zbor le 30 pomočnikov. Ker je go-tov del navzočih pomočnikov proti tej izjavi protestiral, je nastal tumult pro in contra, nakar je na zahtevo navzočega policijskega komisarja Skobl odšel Golmajerju besedo.

Za Golmajerjem je Kopač govoril proti socialni reakciji, ki vlada pri nas in uteme-ljeval resolucijo, ki je bila nato z veliko ve-čino sprejeta, nakar je predsednik zaključil protestno zborovanje. Idealnega edinstva pa to zborovanje med trgovskimi nastavljenici ni ravno pokazalo.

Sport.

Mejdržavna tekma v dviganju uteži med Francijo in Nemčijo, ki se je vršila prošle nedelje v Mannheimu, je končala z lahko zmago Nemcev, ki so zmagali v vseh petih kategorijah in dosegli 1927½ kg napram 1691 kg Francozov, ki so torej zaostali za celih 236½ kilogr. Ker je bila kvaliteta obeh moštev zelo dobra, se je vobče pričakovalo zboljšanje kakšnega svetovnega rekorda, kar se pa ni zgodilo. Samo Nemec Reinfrank (Mannheim) je v lahki teži dvignil nemški rekord v enoročnem potegu od 92,5 na 95 kg; težak velikemu neuspehu Francozov pa leži predvsem v tem, da je podlegel francoski atlet srednje teže Vibert proti Nemcu Zimmerju za 127 kg.

Posamezni rezultati so: peresna teža (do 60 kg) Mühlberger 320 kg, Suvinjy 311 kg; lahka teža (do 67,5 kg) Reinfrank 380, Arnout 346 kg; srednja teža (do 75 kg) Zinner 395 kg, Vibert 268 kg; težka srednja teža (do 82,5 kg) Vogt 410 kg, Rolet 380,5 kg; težka teža (čez 82,5 kg) Strassberger 422,5 kg, Dammoux 385 kg.

Nurmi in Wide. Zdi se, da bodeča izborna

tekača Nurmi in Wide zopet tekmovala in sicer poleti v Stockholmu. Nurmi jevo društvo Turun Urheiluliitto bo naskočilo svetovni rekord v štafetnem teku 4 × 1500 m, ki ga je postavilo švedsko društvo Lianea - Stockholm leta 1925 z moštvo Nurmi - Kovunaho - Katz - Liewendahl. Pri tej priliki se bodeča poskusila tudi Nurmi in Wide v teku na 3000 m.

Brugnon porazi Austina. V zadnji rundi tenis-turnirja v Torquayu je premagal Francoz Brugnon Angleža Austina z 7 : 5, 4 : 6, 3 : 6, 8 : 6, 6 : 3. V 4. setu je vodil Austin še z 4 : 1, je bil torej zmago že zelo blizu. Končno pa si je priboril zmago rutinirani Francoz, ki je hitro izbral hipno slabost Austina. — Damsko igro je dobila miss Joan Fry proti mrs. Watson s 6 : 1, 7 : 9, 6 : 1. v double gospodov je zmagal par Crole-Rees - Eames proti Brignon - Hodges s 6 : 4, 6 : 4, 6 : 2, 6 : 3. V mešani igri (mixed) miss Fry - Hodges proti mrs. Bouverie - Brugnon s 6 : 3, 6 : 1. V semi-finales sta bila poražena miss Nuthall - Austin od mrs. Bouverie - Brugnon z 2 : 6, 6 : 4, 6 : 2.

Olimpijski program za l. 1928. Holandski

olimpijski komite bo predložil olimpijskemu kongresu v Lizboni naslednji program za olimpijske igre v Amsterdamu: od 20. do 29. junija: nogomet; 30. junija otvoritvena slavnost; od 1.—8. jul. nadaljevanje nogometnih tekem; 2.—7. julija hockey; 5.—19. julija borjenje; 6.—15. julija lahka atletika (maratonski tek 15. julija); 7.—8. julija težka atletika; 9.—15. julija rokoborba; 9.—13. julija moderni petboj; 14.—21. julija regate jadernic; 16. do 23. julija plavanje; 18. in 19. julija in 21. ter 22. julija telovadba; 18. do 23. julija boks; 19.—22. julija veslanje; 20.—22. julija kolesarske tekme; 24. julija zaključna slavnost.

BORZE.

Zagreb, 22. aprila. Devize: Newyork 56,65—56,95, London ček 275—988—277,188, Pariz 190—192, Praga ček 168,184, Curih 1095½—1299½, ček 1095,548—1099,548, Dunaj 800,68—804,88, Berlin 1361,75—1355,75.

Curih, 22. aprila. Beograd 9,12, Newyork 518½, London 25,18½, Pariz 17,40, Berlin 132,30, Praga 15,3475, Milan 20,8275, Bukarešta 1,375, Dunaj 73,075, Sofija 3,745, Budimpešta 0,007250.

POSILANO.

Z ozirom na napad »Jutra« prosim, da blagovolite objaviti v Vašem, cenj. listu sledeče pojasnilo:

Kar se tiče razpisanega trgovskega lokala, ostane seveda termin odprti, če se ne javi pravočasno sposoben ponudnik. Dosedaj ni določen ta lokal še za nikogar, najmanj pa za kakšnega nemškutarja, kot domneva »Jutra«.

O zadevi »nemškutarske« prireditve, ki se je vršila v državnem poslopiju v časi rojstnega dneva Nj. Vel. kraljice Marije in 80letnice Pašičeve, se bo zadnja beseda izpregovorila pred sodiščem.

Zakulisno delo v zadevi zdraviliškega uradnika je pa istotako izmišljotina, kot različne obdolžitve, katere gromadi par tukanjskih ljudi v zadnjem času nad zdraviliško upravo in na katere ne reagiramo v javnosti, ker imamo več smisla za koristi zdravilišča kot ti neodgovorni faktorji, ki vodijo to akcijo ravno pred sezono.

Ravnateljstvo državnega zdravilišča Rogaska Slatina.

Jack London:

Morski vrag.

Iznova je Duh drvel pred viharjem. To pot se je tako pogreznil v vodovje, da sem nekaj trenutkov mislil, da se ne prikaže več iz njega. Celo krmilno kolo, ki je stalo precej višje od srednjega krova, je prišlo pod vodo in je bilo ponovno poplavljenno. V takih trenutkih sem se čutil čudno samega z Bogom; prav sam sem bil z njim in pomotrival kaos njegovega srda. Nato pa se je zopet prikazalo kolo in široka pleča Wolfa Larsena, ki je prijemal kolo in držal ladijo po svoji volji v njeni smeri; pravi pozemski bog, ki je gospodoval viharju, se otresal valov in vozil po njih po svoji volji! Oj, kako čudo! Kako čudo! Da je mogoče, da mičkene ljudje žive, dihaajo, delajo in vodijo tako šibko pripravo iz lesa in platna v tako strašni, orjaški borbi elementov!

Duh se je kot poprej prikazal iz doline, vzdignil krov iz morja in zdrvel pred tulečim viharjem naprej. Sedaj je bilo pol petih in pol ure pozneje, ko se je že dan izgubil v medlem, besnem mraku, sem ugledal tretji čoln. Plaval je z dnom na vrhu, nobenega znamenja ni bilo o njegovem moštvu. Wolf Larsen je zopet ponovil manever; odmaknil se je, nato pa je zavil proti vetru in privozil do njega. Vendar ga je to pot zgrešil za daljavo kakih štirideset čevljev in čoln je švignil mimo zadnjega dela ladije.

»Čoln številka štiri!« je zavpil Ooffy-Ooffy; njegove

65

bistre oči so brale številko čolna v onem hipu, ko se je dvignil iz penečega morja.

Bil je Hendersonov čoln; z njim so bili izgubljeni Holyoak in Williams. Še eden izmed visokomorskih pomorščakov. Brez dvoma so bili izgubljeni; toda čoln je ostal in Wolf Larsen je naredil še en neustrašen poskus, da ga dobi nazaj. V tem sem jaz prišel na krov in videl, kako sta Porter in Kerfoot zaman ugovarjala zoper poskus.

»Za Boga, ne dam se oropati čolna, noben vihar mi ga ne vzame, najsi pride tudi iz pekla!« je zavpil kapitan na vse grlo. Pa dasi smo mi štirje stali drug poleg drugega in tiščali glave skupaj, da bi ga slišali, je bil njegov glas vseeno tako slab in oddaljen slišati, kakor da bi prihajal iz neizmerne daljave.

Gospod Van Weyden!« je zavpil; v tem hrušču in trušču je bil njegov glas slišati kot šepet. »Pomagaj Johnsonu in Ooffyju pri sprednjem jadru! Vsi ostali pa nazaj h glavnim vrvm! Le urno! Sicer vas vse zavozim v kraljestvo, ki pride! Razumete?«

In ko se je zasukal kolo in se je ladija rilec okrenil, ni preostajalo lovca drugega kot poslušati in pomagati pri nevarnem delu, kolikor je bilo sploh mogoče. Kako nevarno je bilo, sem spoznal, ko me je morje zopet pokopalo pod seboj. Krčevito sem se oprjel tanke ograje ob vznožju sprednje jambore. Toda sila vode me je odtrgala in splaval sem do roba ladije in preko njega v morje. Plavati nisem mogel; predno pa sem se po-

greznil v globine, me je drug val zagnal zopet nazaj. Tedaj me je zgrabila močno roka in ko se je ladija končno zopet vzpela iz voda, sem zaznal, da mi je Johnson rešil življenje. Videl sem ga, kako se je ves čas v skrbeh oziral okrog sebe, in opazil, da je manjkalo Kellyja, ki je v zadnjem trenutku prišel tja.

Ker je Wolf Larsen zgrešil čoln in ladija ni bila v isti legi kakor v prejšnjih primerih, je moral poskusiti drugačen manever. Oddrvel je pred vetrom, tako da je visela ladija na desno, jo zasukal in privozil nazaj z jadri tik ob vetru.

»Imenitno!« mi je zavpil Johnson na ušesa, ko smo se uspešno prerili skozi poplavo, ki je spremljala ta manever, vedel sem pa, da ni imel v mislih Wolf Larsenove večnosti in spretnosti, ampak ladijo samo, ki je tako izborna prenesla vse.

Sedaj je bila taka tema, da ni bilo nikjer videti čolna. Toda Wolf Larsen je vztrajal v strahovitem viharju, kakor da bi ga bil vodil nezmotljiv notranji nagib. Dasi smo bili vedno napol pod vodo, topot ni bilo doline, v katero bi zavozili in naleteli smo na prevrnjeni čoln, ki se je pri dviganju precej razbil.

Sledili sta dve uri strašnega dela; vsi kar nas je bilo — dva lovca, trije mornarji, Wolf Larsen in jaz — smo zavili najprej sprednje, zatem pa glavno jadro. Potem je bil krov razmeroma prost vode in Duh je skakal in se potapljal med valovi kot zamašek.

(Dalje prih.)

Srajce, promenadne, bele in barvaste, fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne -- potrebščine, svilene trakove, čipke in vezeno. -- Nizke cene. — Velika izbira samo pri

IOSIP PETELINC-U LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje,

Vrtnarske zadeve
posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

DOŠLO! DOŠLO!
Vrtnice, dalije,

gladiole ravnokar došle v različnih barvah. Lepotna grmovja, sadike cvetlic in zelenjadi priporoča Ivan Šimene, vrtnar, Ljubljana, Gradišče 12.

Postranski zaslužek

primerno za vsakogar. — Pojasnila proti znamki 1 dinarja. Propagandna reklama družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Uradnica

s prakso, večja knjigovodstva, korespondence, strojeopisa ter vseh pisarniških del išče službe za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo dnevnika pod šifro »Agilna 50«.

Knjigovodkinja

bilancistka, večja dvostavnega knjigovodstva, išče za par ur dnevnega ali večernega dela. Cenj. ponudbe prositi na upravo lista pod šifro »Dobra moč«.

Damam in gospodom

se nudi lep zaslužek z razpečevanjem parfumerije. Potreben kapital 200 Din za vzorce. — Pismene ponudbe pod »Postranski zaslužek« na Propaganda, d. z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Inštruktorja

matematike za VIII. gimnazijo sprejem. Ponudbe z navedbo honorarja na upravn. pod: »Vesten«.

Tužnega srca javljamo prebridko vest, da je naš iskreno ljubljani oče, ded, brat in tast, gospod

Ferdinand Staré

okrajni sodnik v p.

danes dne 22. aprila 1926 previden s tolažili sv. vere, v 81. letu svoje starosti mirno v gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 24. aprila 1926 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Erjavčeva cesta 16, na pokopališče k Sv. Kržu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldne. V Ljubljani, 22. aprila 1926.

Dr. Leo Staré, dvorni svetnik,
Dr. Egon Staré, odvetnik v Trstu,
Bruno Staré, ravnatelj sinovi.

Fernanda Majaron,
Celestina grofica Paulucci,
Lujta Staré, hčere.

Anton Staré, grajščak v Mengšu,
Feliks Staré, grajščak na Kolovcu, brata.

Er. Danilo Majaron, odvetnik,
Mary Staré, roj. Hérovsky, zet in sinaha.

Ferdinand Majaron odv. kand. Mira, Leon in Egon Staré, vnuki in vnukinje.

Posebna obvestila se ne razpošiljajo.

Uprava „Narodnega Dnevnika“ prodaja

makulturni papir

kg Din 5.—.